Ročník XII. — Číslo 24. Kvasilov dne 19. června 1937. Opłata pocztowa uiszcz. gotówką. 35 gr.

Rukopisy se nevracejí.

Hlas Volyně

Týdeník věnovaný českým zájmům v Polsku.

ADRES REDAKCJI: KWASIŁÓW - CZESKI

Tak jako slunce nečeká na modlitby a zaklínání, nýbrž samo vyjde, svítí a je všemi pozdravováno, tak ani ty nečekej na potlesk a chválu a konej sám dobrodiní, a budeš milován jako slunce.

Tak my vypadáme.

(Dokončení.)

Nejlépe se ještě ze všeho rozvíjí činnost Ústředí ČMŠ, organisace, která hraje vůdčí úlohu v naši menšině v Polsku. Činnost její jest uspokojivá, jen na jedno by se chtělo upozorniti. Již mnohokráte bylo zdůrazněno, že Ústředí má především dbáti, aby v každé sebe menší osadě bylo matiční kolo. Bohužel, již několik let o tom se mluví a píše, však Ústředí neprojevuje tolik podnikavosti, aby skutečně ta kola všude byla. Naopak jsme svědky, že Ústředí věnuje hodně pozornosti družstevnictví. Pisatelce toho zdá se, že to spadá spíše v obor činnosti hospodářských organisací. Náleží všechnu pozornost věnovat založení nových kol a stvrzení stanov Sdružení mládeže. V tom by celá menšina viděla úspěch Ústředí.

O úvěrním a hospodářském družstvě již několik let nic nevíme, pravda, o letošní schůzi Matice mnoho pozornosti věnovalo se této otázce, avšak tam se též poukazovalo, že označeným organisacím chybí náležitě organisovaná propagace. Po schůzi již minulo 3 měsíce, však o zmiňovaných družstvech ani nejmenšího článku v naš m tisku.

Budem-li i nadále tak vykonávat usnesení valných schůzi, jak vykonáváme dodnes, to, bohužel, mnoho ještě vody uplyne ve volynských řekách než stavba hospodářské školy stane se radostným skutkem a ne dlouho trvající diskusí. Aneb druhý smutný příklad: bylo na schůzi schváleno vydati na 1937 r. kalendář, jelikož jsme to schválili, měli jsme pomoci Ústředí a a zaslané kalendáře do osad rozprodati. A co vidíme? Celá řada větších a zámožnějších osad vrací Ústředí 70 proc. neprodaných kalendářů Vol. Čechů. Kdyby jen trochu dobré vůle, takové procento nemuselo by vandrovati do Ústředí.

A jak chtělo by se, aby ta skutečnost byla lepší. Však ona bude lepší jen tenkráte, když si mužně povíme co nám chybí. Ale to jest ještě málo. Musíme mít tolik pevné vůle, aby jsme se pozbavili našich vad, aby jsme všichni začali tu odhodlanost vždy jeden druhému otevřeně říci do očí, co se nám nelibí v jednání organisací, v čem chybujeme, aby jsme všichni kráčeli k lepšímu jitru naši menšiny a to jest možné jen tenkráte, když všichni vždy a všude budeme svědomitě pracovati pro naši menšinu a náležitě vykonávali své povinnosti řádných členů menšiny.

Pak si tu naši menšinu a skutečnost představuje pisatelka této trpké státi. Ráda by slyšela i jiné hlasy v tak důležité otázce pro naši celou větev. Jest toho mínění, že vážená Redakce vždy udělí místa tomu významnému problému. Anna Mastná.

Prázdniny.

Radost z pěkného vysvědčení je jistě částečným odškodněním za to, co rodiče konají pro blaho dětí s láskou a obětmi.

Veřejnost klade nejčastěji odpovědnost za špatné známky jen na učitele. Vždyť je to skutečně on, který známkuje a vysvědčení píše. Byl by tedy on sám odpovědný, kdyby však známkoval ze své vlastní vůle, jen snad pro své potěšení. Ale on známkuje, protože musí a tak, jak musí. Toto známkování není věc příjemná, ba zhusta i trapná a namáhavá. Známkující musí si uvědomiti celou řadu vlivů, které působí na žákovu výkonnost, chce-li býti spravedlivý.

Někteří rodiče se hněvají za každou špatnou známku na vysvědčení a také se nezdrží, aby se nevyslovovali škole nepřátelsky. Dávají se unášeti svým vlastním přesvědčením o dobrých výkonech dítěte, což bývá mnohdy sebeklam. Po příčinách neprospěchu se ani ve škole nepoptají a naopak každé upozornění školy přijímají s podrážděním.

Dítě může býti odpovědno do značné míry za výsledek své práce, za to, co zaviňuje úmyslně, zač skutečně může. Nemůže však odpovídati za vlivy, jež nejsou v jeho moci. Nikdo by snad nechtěl tvrditi, že dítě je odpovědno za své nadání, které mu umožňuje osvojiti si výsledky školní práce ve větší nebo menší míře. Dítě se dá také snadno odvésti od práce, zvláště není-li pro ně dosti poutavá. Chtělo by jen předmět své záliby. A tak bychom mohli říci, že všechny děti jsou do jisté míry lehkomyslné. Je to jejich přirozená vlastnost.

V průběhu růstu žákova dochází dále ke změnám, které mají vliv na jeho duševní výkonnost. Pohoda rodinného života podporuje nebo kazí úspěch jeho práce. Jindy nepříznivě působí na dítě, změní-li se hospodářské poměry rodičů k horšímu. Zdravotní stav dítěte není též bez vlivu na jeho výkonnost. Stejně zhoubně působí i špatná společnost. Žák je snadno přístupný svodům a nedovede předvídati následky svého jednání. — Je tu mnoho okolností, které nejsou všechny v žákově moci. Je proto třeba, aby byl pod stálým dozorem. Tento dozor vykonává škola za vyučování a rodina pak v ostatní části dne. Proto i na rodinu padá větší část odpovědnosti za celkový stav žákovy výkonnosti a za jeho vysvědčení.

Podle vysvědčení se nesoudí často, jaký žák je, ale jaký bude ve svém povolání. Skutečnost však ukázala, že vysvědčení na tento úkol nestačí. Jsou případy, kde žák s dobrým vysvědčením v životě selže anebo naopak žák neprospívající ve škole v životě vynikne. Jsou případy žáků tak zv. lehkomyslných, kteří se věnovali napřed svým zálibám — škole méně a neprospívali. Teprve život svou tvrdostí vzkřísil k životu jejich smysl pro odpovědnost. V době návštěvy školní je živili rodiče, dali jim vše čeho potřebovali a nač si vzpomněli — a tak je rodinný život hýčkal. Avšak praktický život dal jim teprve pocítiti kus odpovědnosti na své vlastní kůži.

Učitelstvo i věda o výchově sledují s pochopením, jak někdy škola zanechává smutné vzpomínky v myslích žáků i rodičů, kteří byli nad očekávání překvapeni známkami horšími. Všemu tomu snaží se zameziti, neboť oběma jde o to, aby žactvo rádo vzpomínalo na chvíle strávené ve škole a aby výsledky školní práce přinášely uspokojení i těm, kdo ji konají. A k dosažení toho cíle bude třeba porozumění a účinné podpory zvláště rodičů a všech těch, kdož mají opravdový zájem na této nejdražší složce a činiteli naší budoucnosti — naší mládeži.

Osvětová hlídka.

Zdraví a zemědělství.

(Dokončení.)

Zdá se, že vápník a fosfor táhnou za jeden provaz. Dítě jich potřebuje denně dvakrát tolik co dospělý muž, vyšetřováním však bylo zjištěno, že obou těchto látek je v naši potravě všeobecně nedostatek. Dr. McCollum pravil, že by nebylo kažení zubů, kdybychom měli v krvi dostatek fosforečňanů.

Železo je podstatnou součástí krevního barviva, přenášejícího kyslík. Větší nedostatek železa způsobuje chudokrevnost. Zajímavé je, že se nedá asimilovati, není-li v potravě zároveň přítomná měď. Na Floridě hyne mnoho dobytka zvláštní chorobou, „solnou nemocí". Tato choroba vzniká, scházi-li v půdě, a tedy i v trávě, železo a měď.

Není-li v naší potravě jodu, vznikají poruchy v činnosti štítné žlázy, což se projeví růstem volete.

A tak to jde dále, každá nerostná látka má, ve výživě zcela určitou úlohu. Na každý nedostatek některé z nich reaguje tělo celou skupinou zřetelných příznaků, jež jsou právě tak charakterisické jako symptony onemocnění z nedostatku vitamínů.

Nyní snad někdo řekne: „Když jsou tedy naše potraviny tak chudé na nerostné soli, které jsou pro ně vlastně nezbytné, proč si nepomůžeme tím, že je budeme užívati zvlášť přiměřených dávkách?"

To se ovšem už dělá, nebo se o to aspoň mnoho lidí pokouší. Ale odborníci tvrdí, že to nepomůže, poněvadž organismus si ony látky dovede asimilovat nejlépe ve formě potravin. Ve formě léku jich může zužitkovati v nejlepším případě jen malou část, a někteří chemikové a fysiologové dokonce vůbec popírají užitečnost takových léků. Na příklad tvrdí, že vápník nelze tělu přiváděti trvale v žádné formě léku.

Ale je ještě jeden závažný důvod, proč se medicinální léčení chorob, vzniklých z nedostatečné výživy, doposud málo osvědčilo. Vzpomeňme si na těch 16 nezbytných prvků, jejichž účinky už známe, a na několik dalších, které v našem těle vykonávají doposud nám neznámou funkci. Nehledíme-li k vápníku a fosforu, potřebrje je člověk jen v nepatrných množstvích a účinnost jednoho z nich závisí na účinnosti jiného. Bylo by marné chtít zjišťovat jejich přesnou potřebu v jednotlivých případech a pokoušeti se odvážit potřebné množství na lékárnických vážkách.

Je to problém velmi nesnadný, přesto však ne tak zcela beznadějný. Může jej rozřešit příroda, a také jej z řeší, dáme-li jí k tomu příležitost. Nerostné látky v plodech a zelenině jsou rozděleny jako koloidy, to jest jsou suspendovány v roztocích v tak jemně rozdělených množstvích, že lidský organismus je může snadno asimilovat. Záleží tedy jen na tom, vrátiti půdě látky, s nimiž pracuje.

Musíme půdu opět oživit, vrátit jí nerostné látky, které jsme jí vzali. Na první pohled se zdá, jako by se to nedalo uskutečnit. Ale není to nesnadné a také si to nevyžaduje zvláštních nákladů. Zde je nejkratší cesta k lepšímu zdraví a delšímu životu.

Když Dr. Northen po prvé tvrdil, že v mnoha potravinách je nedostatek nerostných látek a že tento nedostatek pochází jen z nedostatku těchto látek v půdě, byla jeho tvrzení popírána a jeho onačovali za blázna. Ale Northen setrval při svém tvrzení, že potraviny nemají to, co mají obsahovat a že proto žádný lékař nemůže předepsati k odstranění jakýchkoliv tělesných chorob určitou dietu. Ukázal, že na učebnice se nelze spolehnouti, poněvadž mnoho analys, které obsaují, bylo provedeno už před mnoha lety, a to s plody z panenské ještě země, kdežto naše půda je už více méně vyčerpána. Dr. Northen poukazoval na to, že analysa půdy udává jen složení určité země; provede-li se s půdou z jiné oblasti, třeba jen deset kilometrů vzdálené, dopadne zcela jinak.

Obnovením správného složení půdy Dr. Northen vypěstoval plody, jež obsahovály v bohatém množství potřebné nerostné látky. Šel dokonce ještě dále a dokázal, že rostliny, vypěstované na půdě, správně obohacované nerostnými látkami, jsou větší a lepší, osení rychleji vzchází, lépe se vyvíjí a dosahuje většího vzrůstu, že stromy na takových půdach dávají více lepšího ovoce atd.

Prováděl pokusy s různými rostlinami; v každém případě byl průběh tentýž. Zlepšením pastvin docílil u

Besídka.

Inž. Alois Knotek:

Jak čert sloužil...

V malé vesnici za Iváčkovem vypravovala stará, dobrá, česká babička tuto pohádku dětem: Za mých mladých let děly se v naší vesnici podivné věci. Žil tam nějaký Hájek, byl rodák od Čáslavi, člověk dosti bohatý a milosrdný. Na stole bible svatá, čítal v ní hospodář na večer hlasitě, četly v ní děti a čeleď poslouchala. Za tehdejších časů přišel se na Volyň podívat sám Pán Ježíš se svatým Petrem. Oba měli veliké starosti a dost práce, když všude před nimi i za nimi potulovali se čerti a dělali mezi lidem mrzutosti a kde jen mohli přiváděli člověka do neštěstí.

Starému Hájkovi Pánbůh požehnal, všeho bylo dost. Měl měkké srdce jako marcipán a dělal mnoho dobrodiní. Nemohl viděti bídy a nedostátku u chudých lidí. Často vycházel za šera, pod kabátem chleba a kus slaniny, nebo džbánek mléka pro nemocnou ženu, která živila pět malých dětí a byla sama bez muže, který padl v bitvě s Turky.

Hájek se poradil se ženou, chtěl ještě více chudým lidem pomáhati. Umluvili se, že každého dne připraví stůl pro chudinu. Dobrá polévka z krup, dost mastná, uzené s knedlíkem nebo s nudlemi, kyselé zelí nebo okurky a po obědě voda ze studni jako led. V době letní vynašel se stůl na zahradu a jídla se měnila, aby nebylo stále jedno a to samé. Často bývaly také koláče s tvarohem, posýpané mákem. Každý se po nich oblizoval. Chudí lidé po celém kraji hospodáře chválili. Také Pán Ježíš se svatým Petrem přišli na oběd, rozmlouvali s hospodářem, ba sám svatý Petr mu ruku políbil za takové pohostinství. Nedivme se tomu, byl cestou vysílený, hubený sama kosť a kůže. Kde tehdy tak se dobře vařilo? Zapálilo se ráno v peci, upekly se brambory nebo, na mléce vařila se prosová kaše a dost na celý den. Děti přišly ze školy, nic jiného nebylo, pustily se do studených bramborů a zakously je prosem. Tak bývalo za časů práce.

Pán Ježíš hospodářovi podal ruku, požehnal ho, potom pomodlil, aby ho Pánbůh chránil ode všeho zlého a od čertovského pokušení.

Stalo se, že jednoho dne v poledne přišel také ke stolu čert. Měl hlad jako vlk, několik dní běhal marně, žádnou dušičku pro peklo neulovil. Pustil se do jídla: bramborová polévka s houbama, škubánky posypané cukrem a strouhancu suchou hruškou a maštěné sádlem a na konec miska vařených suchých jablek. Čert pospíchal s jídlem až se potil, ještě hrnky vylízal. Nikomu nepoděkoval a zmizel jako vítr. Jen trochu smradu po něm zůstalo.

Jako mezi lidem tak i mezi čerty našli se Jidášové, kteří čerta obžalovali, že jedl oběd u bohobojného a milosrdného hospodáře. Byl z toho v pekle soud veliký a nebývalo mnoho byli by čerta odsoudili k smrti. Lucíper se za něho přimluvil, dostal za trest tři leta na vyhnání z pekla. Vyvedli ho za bránu a hnali kus cesty bičem, až upadl. Co mu zbývalo? Ortel byl krutý, ale přece lepší nežli smrť. Uvažoval, přemýšlel, jaka pomoc, tři roky musí vydržeti, tři roky nesmí se u bran pekla ukázati.

Za těch dob bylo na světě zle. Lidé pracovali za půl zdarma, neměli svobody, nemohli z práce vystoupiti a na jiná místa se přestěhovati. Žili jako otroci. To bylo za roboty. Páni usazeni na hradech měli všecku moc nad lidmi. Co chtěli, to s nimi dělali. Bili je jako koně, zavírali do temných

krav lepšího mléka; tím, že dával kuřatům v potravě více nerostných látek, docílil lepších vajíček.

„Dobrá rostlina“ pravil Dr. Northen, „jež vyrostla na správné půdě, je také odolná proti většině škůdců z říše hmyzu. Již tato vlastnost ji činí lepší pro lidskou výživu. Člověk může na příklad ve svém těle míti zárodky plícní tuberkolosy, ale je-li jeho organismus dost silný, nemohou mu uškodit. Právě tak je to i s rostlinami. Silná, zdravá rost ina se dovede v boji proti škodlivému hmyzu a drobným migroorganismům bránit mnohem účinněji než rostlina slabá, chorobná, a také lidskému organismu dává to, co potřebuje.

Dr. Northen vrátil půdě na pomerančové plantáži, zamořené mšicemi, potřebné množství nerostnýjh látek. Následek toho byl, že stromy, rostoucí na té části půdy, byly prosty hmyzu, kdežto na ostatních mšice zůstaly. Stejným způsobem vypěstoval zdravé růžové keře mezi řadami stejných keřů, zničených hmyzem. Dále vypěstoval současně zdravé a nemocné okurky a rajská jablíčka, jejichž úponky se navzájem proplétaly. Škodliví brouci sežrali nemocné rostliny a zdravých se ani nedotkli.

„Není ani nesnadné ani drahé,“ praví Dr. Northen, „vrátiti našim půdám jejich správné složení. Nejdříve je třeba zjistit přesné chemické složení půdy, kterou chceme zlepšit, a pak napraviti nedostatek přidáním dostatečného množství minerálních látek. Tak je nejlépe možno užitím nerostných látek ve formě koloidů předepsati nemocným půdám účinný lék, aby vyhovovaly svému nejdůležitějšímu účelu, určenému jim samou přírodou.

Výběr.

Kronika.

Kongres Centrálního Svazu vesnické mládeže.

V neděli dne 20. června ve Varšavě se bude konati kongres vesnické mládeže. U této příležitosti bude svěcení svazového praporu. Kmotrem bude Maršál Smigły-Rydz, kmotrou p. Apolonia Księżopolská, známa vesnická pracovnice.

Sjezdu se zúčastní přes 30.000 osob a bude to největší manifestace jakou viděla Varšava. Účastníci budou bydleti ve stánech na mokotovském poli.

Car Boris má syna, Bulharsko následníka trůnu.

16. června se narodil bulharským královským manželům syn, který je jejich druhým dítětem po čtyřleté dceři. Narození dlouho očekávaného korunního prince se pokládá za velkou událost politickou, protože znamená úpevnění dynastie a monarchistické myšlenky v Bulharsku. — Převládá názor, že se tím uspíší návrat Bulharska k normálnějším demokratičtějším politickým poměrům. Očekává se také rozsáhlá amnestie pro politické provinilce.

Na všeobecné přání následník dostal jméno Simeon podle nejslavnějšího panovníka první bulharské říše cara Simeona Velikého, který vládl na počátku 10. století. Podle ústavy bude hoch pravoslavný.

Zdvořilostní návštěva generála Becka v Paříži.

Pařížský tisk zabývá se nastávajícími cestami říšskoněmeckého ministra zahraničních věcí šl. Neuratha do Londýna a náčelníka hlavního štábu německé armády gen. Becka do Paříže. „Petit Parisien“ píše: Generál Beck, pravá ruka německého ministra války gen. Blomberga, jistě není pověřen nějakým diplomatickým jednáním. Rozhovory, které povede v Paříži s francouzskými generály, nepřekročí vojenský ramec. Jde především o zdvořilostní akt, jehož pokračováním bude Londýn, kam gen. Beck z Paříže odjede. První návštěva vysoké vojenské osobnosti německé ve Francii po světové válce může býti považována za sympton určitého uvolnění a za přání Německé říše proraziti svou isolaci. Tento úmysl projeví se způsobem ještě zřetelnějším cestou šl. Neuratha do Londýna.

Francovy oddíly v Bilbau.

Francovy oddíly byly 13.VI. v 7 hod. 30 min. večer na dohled Bilbaa, které je obklíčeno početnými Francovými oddíly. Po celou neděli shazovala letadla pumy na posice obránců, kdež-

---

žalářů bez milosrdenství často pro nic za nic jen z pouhé zábavy nebo ze zlosti. A jak přišla neúroda lidi umírali hladem a páni se smali při plných korbelích medoviny.

Čert dlouho bloudil, chodil křížem krážem a přemýšlel co by dělal, aby se uživil tři dlouhá leta. Konečně se rozhodl, že si najde službu u nějakého chalupníka. Bylo opravdu zle, ani do práce ho nikde nechtěli, každý před nosem mu dvéře zavřel. A jeden chalupník mluví:

„Nepotřebuji čeledína, sám nemám co jísti.“

„Dejte mne ke koním, uvidíte“, praví čert.

„A co bych viděl? Koně jako prázdný pytel, sotva lezou. Pastvisko mi pán nedal, ovsa nemám, na poli mi všechno obilí shnilo, nebylo času ho sebrati. Od pondělí do soboty nás ženou na panskou práci a v neděli musíme plniti soudky s kořalkou a voziti židovi do města. Seno mi shnilo, ječmen vzrostl, sláma zčernala. Kráva mi zdechla na koliku a svině dostaly prašivinu z hladu. Sám nevím, jak to přes zimu vydržím. Co by čeledín u mne dělal, co bych mu dával k jídlu.“

Zašel čert do jiné vesnice, Zase to samo. Nikde práce, jen samé naříkání, až běda! Až přišel zase tam, kde snědl chudým oběd. Nezbývalo nic jiného. Hlásil se o službu. Hospodář postonával, potřeboval kočího, aby si trochu ulehčil. Nový pán na hradě byl zlý.

„Nebojte se mne, mluví čert, všechno umím, nejsem líný, koně vám opatřím, že budete míti radost.“

„No, budu vidět, zůstaň tedy, ale pamatuj, že sám utečeš, ode mne, mnoho práce a málo odpočinku.“

Opravdu, čert pracoval jako kůň, celý den se kroutil na dvoře, hnůj na pole vozil, žito ve stodole vymlátil cepem, starou střechu nad chlévem pokryl, dříví rozsekal, komín vymetl a co ještě: Koně jako vítr bujné, vyčištěné, radost na ně hleděti. Na robotě pracoval až radost, všechno uměl, všemu rozuměl. Hospodářovi zoral pole několik let ladem ležící, zasel ho žitem. Nikdo by neuvěřil, co všechno uměl. Sousedé oči vyvalovali jaké pokroky se dějí. Čert postavil nový chlév, dobytek se množil, krávy jako soudky z pastvy chodily a ještě něco, za humny vysázel sad; jabloně, hrušky, třešně i švestky. Hospodářství tak zkvétalo, že i pán na hradě se o tom dozvěděl, byl lakomý, nepřál ničeho svým poddaným, chtěl míti jen samé žebráky a hospodář pořádný, který se také dovedl o sebe starati, byl mu jako sůl v očích. A to byl hospodář bohabojný, který dobrodiní činil a chudé lidi živil.

K hospodářovi přišel panský dráb a nakazoval: „Zítra o deváté při deš a pokloníš se hluboce jeho milosti pánovi svému. Rozumíš?“

Druhého dne pán mluví:

„Všecko o tobě vím, jsi můj poddaný, můj otrok, mohu tě rozšlápnouti jako červa; kdo ti dovolil, abys měl koně lepší nežli tvůj milostivý pán a vládce? Kdo ti dovolil, abs s pole lépe vzdělával nežli tvůj pán? Kdo ti dovolil, abys rozdával více almužen a více chleba nežli tvůj pán? Kdo ti dovolil abys odpočíval a čeledín za tebe pracoval? Smrtí tě potrestám. Abys věděl, že jsem milosrdný pán tvůj a ty můj sluha, rozhodl jsem se jinák. Máš dobré koně, silné a dobrého kočího, nechť něco dokážeš a trochu se při tom vypotíš.

Vidíš tu černou skálu tam za lesem Zítra ráno o deváté ať ta skála jest na mém dvoře bez pomoci jiných. Sám budeš pracovat se svým čeledínem a tvoje koně ji dovezou. Jak nevykonáš rozkaz, pamatuj, co je to robota! Budeš o hlavu kratší!“

(Dokončení příště.)

to letadla stíhací pronásledovala prchajícího nepřítele, kterého zahrnovala palbou z kulometů. Nepřátelské letectvo se vůbec neukázalo, takže Francova letadla mohla operovat bez rušení.

Pahorkatina Archanda, ovládající Bilbao ze severu, byla dobyta vojáky Francovými. Z těchto kopců vede do Bilbaa elektrická dráha. 13. večer zajala vojska generála Davily 300 nepřátel a obklíčila u Larrabezuj tři prapory. Železný kruh obhájců byl poražen v šíři 2 kilometrů a úplně otevřen mezi Hueticou a Lemonou. Francovo vojsko útočilo s takovou přesilou vojska a letadel, že nepřátelé ustoupili bez jakéhokoliv značného odporu.

Když v noci ze soboty na neděli byl odražen nápor obránců, zahájila vojska v neděli ráno postup na obou křídlech a ve středu. Na pravém křídle obsadila vojska gen. Davily důležité posice, které jim dovolily, aby zahájila obléhání Bilbaa od severu. Na levém křídle došlo k rozhořčeným bojům. Co chvíli jsem pozoroval, kterak nepřátelští vojáci prchají do Caldeeanos, které je nejbližším městem na cestě do Bilbaa.

Po třídenní ofensivě a po poražení obranné čáry pomocí pouze čtvrtiny vojska, které má generál Davila k disposici, nebylo pochyby, že dobytí Bilbaa je už pouze otázkou několika dní.

Velmoci se již dohodly o španělské kontrole.

V Londýně byla na všech stranách přijata se zadostiučiněním dohoda o návratu Německa a Italie do neintervenčního výboru. Očekáva se, že ani španělská republikánská vláda, ani Francova vláda nebudou uplatňovati podstatný odpor proti zárukám, které budou od nich požadovány, čímž aspoň pro danou chvíli možno považovati za vyloučené, že by španělský konflikt se rozšířil i na ostatní Evropu. Zahraniční ministr Eden podepsal s velvyslanci francouzským, německým a italským dva dokumenty, z nichž prvý se týká zavedení nové kontroly ve španělských vodách, druhý pak jedná o vzájemné konsultaci kontrolujících mocností. Jekmile Španělsko přijme požadavky o zárukách, budou oba dokumenty uveřejněny.

Trest smrti pro sovětští generálové.

Dne 11. června zvláštní soud nejvyššího soudu SSSR uznal obžalované generály: Tuchačevského, Jakira, Uboreviče, Korka, Eidemana, Feldmana, Primakova a Putnu, vinnými porušením vojenské povinnosti (přísahy), zradou rudých dělníků a sedláků, zradou vlasti, odsoudil všechny obžalované ke ztrátě vojenské hodnosti, obžalovaného Tuchačevského ke ztrátě maršálské hodnosti. Všichni obžalovaní byli pak podle nejvyššího výměru trestu odsouzeni k smrti zastřelením.

Proces s ruskými generály vyvolal, jak píší „Times", dokonce v Moskvě veliký rozruch. Po prvé od r. 1919 byli důstojníci veřejně obžalováni z nedostatku loyality ke státu. V souvislosti s tím, že prý šlo o pokusy za účelem puče ve prospěch Německa, připomíná list, že všichni odsouzení byli známi jako přesvědčení odpůrci Německa. Někteří z nich bojovali proti Německu a byli, jako na příklad Tuchačevskij, tam po dlouhou dobu v zajetí.

Francouzská vláda dostala plnou moc ve věcech celních.

Francouzská sněmovna schválila 15.VI. po poledni po delší debatě v poměru 351 proti 241 hlasům prvý článek vládní osnovy o udělení plné moci vládě ve věcech celních. Tento článek povoluje zásadně vládě tuto plnou moc až do 31. prosince t. r.

Vatikán vydá „Bílou knihu".

Jak se praví v informovaných kruzích vatikánských, připravuje Vatikán vydání „Bílé knihy", která se bude týkati poměru Vatikánu a Německa. Kniha vyjde v nejbližší době a bude obsahovati všechny dokumenty o vývoji vztahů mezi Vatikánem a Německem. Vatikán chce Bílou knihou dokázati oprávněnost svého stanoviska. Jak se dále praví, Bíla kniha má za účel vyvrátiti zprávy o ústupcích Vatikánu, které byly v poslední době roz šířeny v nemeckém tisku.

Anglická říšská konference.

Říšská konference, ukončivši své práce, uveřejňuje výsledky svých porad v oboru mezinárodní politiky. Ve zprávě se mimo jiné praví:

Představitelé Britské říše vyměnili názory o zahraničních věcech a o mezinárodní situaci, pokud se dotýkají zájmu a jejich příslušných závazků. Třebaže se nepokoušeli formulovati nějaká závazná rozhodnutí, která by ostatně nemohla nabýti účinnosti, dokud by představitelé Britské říše shodli se na řadě návrhu všeobecného rázu.

Jsou zajedno v tom, že pro každého člena Britské říše je prvním cílem zachovati mír.

Řešení mezinárodních rozorů má býti vyhledáváno methodou součinnosti, společného šetření a smírčím řízením. Vycházejíce z tohoto názoru a přejíce si opírati svou politiku o cíle a ideály Společnosti národů, představitelé Britské říše jednomyslně prohlašují, že výzbroje jednotlivých dominií nebude nikdy používáno k útočnému cíli ani k cílům, které by nebyly slučitelny s Úmluvou o Společnosti národů, nebo s pařížským paktem.

Představitelé říše, přejíce si zároveň, aby vzrostl vliv Společnosti národů tím, že by se zvětšil počet jejich členů, vyslovují jednomyslný názor, že tohoto cíle by se dalo dosáhnouti snadněji tím, že by Úmluva o Společnosti národů byla oddělena od mírových smluv.

Dary a věnování.

**SEZNAM
sbírek ve prospěch
České matice školské v R. P.
a jejího školství obdžené v měsíci
květnu 1937.**

1. Varšavští krajané věnují ve prospěch Matice Zl. 28.— a podporu pro žáka na učitelském ústavu Zl. 20.— Úhrnem Zl. 48.—
2. Pan Josef Valeš z Čartoryska věnuje ve prospěch Matice Zl. 3.—
3. O křtinách u p. Vl. Pokorného v Bakovcích na svůj podnět p. J. Pokorný ve prospěch Matice sebral Zl. 11,50.
4. O křtinách u p. Chomického v Podliskách ve prospěch Matice sebráno Zl. 16.—
6. Odbor ČMŠ. v Kvasilově věnuje ve prospěch Matice čistý zisk ze zábavy v obnose Zl. 40. —
6. O svatbě sl. A. Náhlovské a p. K. Vacátko v Kvasilově ve prospěch Matice sebráno pí. Martinkovou (starostovou), pí. O. Tomášovou, p. K. Náhlovským a p. F. Kadavým Zl. 47.01
7. Paní E. Jandurová z Kvasilova ve prospěch Matice věnuje Zl. 20.—
8. Odbor ČMŠ. v Sienkiewiczowce věnuje na fond hospodářské školy Zl 100.—
9. O svatbě sl. V. Pazdernikové z Dorohostaje a p. Vl. Hory z Libánovky na vlastní podnět p. V. Hory ve prospěch Matice sebral Zl. 11,80
10. Odbor ČMŠ. ve Stromovce věnuje ve prospěch Matice vytěžek z pořádaného výletu v obnose Zl. 15.—

Úhrnem obdrženo Zl. 312.31

Všem dárcům jakož i pořadatelům a iniciatorům sbírek co nejsrdečněji děkuje

Sprava české matice školské v Polsku.

Různé zprávy.

Obec zničena požárem.

Ve vesnici Nowy Dwór u Bialystoku vypukl požár, který v krátkém čase zničil přes 100 obytných stavení a 300 stavení hospodářských. Ohni padl za oběť takřka všechen živý i mrtvý inventář.

Podivné daně.

Historie zaznamenává řadu případů podivných daňových poplatků; z nichž jsou jistě zajímavé jáko kuriosní tyto:

Za prvého pruského krále platila se daň z paruk. V téže době platila se ve Francii fontagnová daň, t. zn., že dámy, které nosily zvláštní pokrývky hlavy, zvané fotagnue, platily ročně 1 tolar daně.

V Kolíně platila se daň z oken. Ve více městech pak byla obvyklá panenská daň. Dívka, která nebyla ve svých 20 letech provdána, musila do 40. let platiti 1 tolar ročně. Když byla tato dávka uzákoněna, došlo v Bavorsku v r. 1750 ke 150.000 sňatkům.

V Koburgu platila se již před 100 lety mládenecká daň, obnovovaná nejnověji v některých státech.

Obvyklá byla i zdravotní daň, daň ze zlámané nohy a celá řada jiných nejpodivnějších dávek, neboť fiskus zeměpánů i státu byl vždy neukojitelný.

Včely.

Včely-dělnice žijí asi 70 dní. Umírají při své práci — ale ne v úle. Roj v době, kdy je nejvíce práce, ztrácí denně asi 2.500 svých pracovnic. Ale královna stačí nakládsti vždy tolik vajíček, že roj neustále vzrůstá. Z vajíček vylíhnou se mladé včely v 21 dnech. Dobrá královna naklade 3.000 až 5.000 vajíček denně

V zimě, kdy se včely ukládají ke spánku, žijí mnohdy i déle než 6 měsíců. Jeden roj se udrží mnohdy i déle než 45 let.

Královna opouští úl pouze jednou za rok, kdy podniká svoji svatební cestu. Žije 2—3 roky, ba mnohdy až 4.

Tuleni jako domácí zvířata.

Tuleni jsou dobrácká zvířata, která se nechají snad ochočit. Maxwell vypráví ve své knize, jak si irská rodina vychovala mladého tuleně tak, že ke všem členům přilnul jako pes. Po čtyřech letech chtěli se ho zbaviti a zavedli ho k moři. Ale tuleň se vrátil. Po mnoha marných pokusech, aby se ho zbavili, oslepili ho a hodili do moře. A za 8 dní nato se nešťastný tuleň vrátil opět ke svým krutým mučitelům.

František Oliverius, sokol-starodružník první rakouský příslušník, který se přihlásil do českého vojska.

Rozvědka praporčíka Jana Syrového (1 II. 1916) pod kotou 77 nedaleko Haluzi na řece Pripjati v býv. Ruském Polsku byla tedy prvním úspěšným podnikem čsl. rozvědčíků, jehož si všim hlavní stan ruské armády, ale byla také posledním z mnoho slavných činů staré České družiny, jež za několik dní potom byla přejmenována na 1. československý střelecký pluk.

Na této historicky památné rozvědce bylo šest dobrovolců s prap. Janem Syrovým obklíčeno nepřítelem; rozpoutal se boj, za něhož naši hoši duchapřítomně zmátli protivníka několika německými pokyny a probili si cestu k ústupu. Na zasněžené pláni zůstal však ležeti František Oliverius, jemuž nepřátelská kule roztříštila nohu. Zachrániti ho nebylo možné — Václav Hála, který se o to pokoušel jen zázrakem unikl zajetí.

O osudu Františka Oliveriusa málo víme. V „Nár. Osvob." Jar. Fingl uveřejňuje o něm tento článek:

„František Oliverius se narodil 7. prosince 1893 v Radnicích u Plzně; vyučil se zámečníkem a v červenci 1913 byl povolán do Kvasilova na Volyni, aby tam jako znamenitý sokolský borec pomáhal organisovat sokolské jednoty. 5. srpna už pracoval v továrně J. Svárovského.

Za rok tam vykonal slušný kus sokolské práce a když vypukla válka, přihlásil se do České družiny; byl zařaděn do čtvrté roty.

S Českou družinou zúčastnil se mnoha nebezpečných rozvědek; za ústupu od Tarnova zachránil se od zajetí přeplaváním zpola zamrzlého Dunajce. Byl také členém „sokolské komandy" prap. Uspenského a instruktorem „tarnovských". V otištěných vzpomínkách starodružiníků lze o něm najíti nejednu zmínku.

Ve čtvrté rotě byl v četě praporčíka Jana Syrového, s nímž se také zúčastnil rozvědky pod kotou 77.

Od této památné noci je jeho osud zahalen neprotiknutelnou clonou tajemství. Ještě po válce jsme se snažili tuto clonu trochu podhrnouti, dokonce i pomocí říšskoněmeckých novin, bohužel marně. Nedověděli jsme se nic a zůstaly jen dohady.

Někteří Oliveriusovi kamarádi se domnívají, že na bojišti vykrvacel, jiným prý vyprávěl zajatý rakouský kadet, že byl přítomen Oliveriusově popravě. Byl prý za frontou vyléčen a popraven. Před několika dny mi psal syn bývalého zaměstnavatele Oliveriu-

---

212.

chcete mi věřiti?"

„Již ti věřím, odpusť mi a nediv se. Ach, já bych byla pokojná, kdyby se to jen na mne bylo sesypalo. Ale otce a matky je mi strašně líto."

Zachytila se křečovitě jeho hrdla a přitiskla se k němu, jako by u něho hledala ochrany. Dojat její bolestí, mlčky ji k sobě vinul. Teprve po chvíli se vzmužil a pověděl jí že se její otec urazil jeho nabídnutím, aby se stal zahradníkem v Ředhoři. Doufal, že u ní najde ohlasu, ale i Milada potřásla a zavrtěla hlavou.

„To je nemožné, ani bych s otcem tam nešla. Tatínek mi sice nic nevytýká, ale znám dobře povahu jeho a vím jak je sklíčen. A ty sám také odjíždíš, hodně tě asi k vůli mně pronásledují."

„Milé dítě, na takové věci se mne ani neptej. Strýc je šlechetný, ten stojí pevně při mně, ale teta... Eh, co bychom si poslední okamžik kalili takovými věcmi. Tedy vzpomínej Milado a piš mi. I já ti budu psát, až budu vědět, kde budete. Dopisy své adresuj do Ředhoře, tam mne dojista najdou. Kdybys náhodou nedostala dloho odpověď, nevykládej si to ve zlé. Snad se nyní na čas podívám někam do ciziny, abych se zotavil a zapoměl na svou hořkost. Ale ať budu kdekoliv, ty

209.

„Ještě něco. Odejdu odpoledne a před odjezdem musím s Miladou hovořiti. Vy již o všem víte a nebraňte jí, aby směla za mnou přijíti. Neobávajte se, že snad žádám za něco, co by vám nové neštěstí přineslo. Nemůže se již nic horšího státi, než co se stalo, a kdybyste mi nevyhověl, najdu vás jinde."

„Hraběcí milost nic proti tomu nenamítá?"

„Co bych namítal. Vaše dcera se mi líbila a lituji, že se to tak beznadějně skončilo."

„Budiž tedy. Kdy si pan baron přeje s ní hovořiti?"

„Asi za půl hodiny přijdu k pavilonu a počkám, až přijde."

„Pošlu ji tam, ale dlouho se zdržet nesmí, budeme míti mnoho práce. V zahradě všecko odevzdám pomocníkovi a kdyby něco nebylo v pořádku, rád to nahradím. Děkuji hraběcí milosti za všechno dobré a prosím, aby se neráčila na mne hněvat."

Hlas mu maličko selhal, záda se opět přihnula a s hlubokou poklonou vyklouzl ze dveří. Mrtvé ticho nastalo v kanceláři. Hrabě seděl zachmuřeně, jako by cosi velmi nemilého naplnilo jeho mysl, a Artur, obrácen dosud obličejem ke dveřím, zirnule díval se k podlaze.

sova, p. Vl. Svárovský, hon. konsul naší republiky v Kvasilově, že mu jakýsi invalida vyprávěl, že viděl Oliveriuse v nemocnici ve škole proti Průmyslovém museu v Praze ležel; prý tam s postřelenou nohou...

Brzy po Oliveriusově zajetí byl v Praze zatčen pan Vl. Svárovský který tenkrát studoval na pražské technice. Byl obviněn, že 3. července 1913 na sokolském sletě v Kožlanech (rodiště čsl. presidenta, nedaleko Radnic) přemlouval Oliveriuse k cestě do Ruska. S p. Svárovským byl v této věci vyslýchán také jeho příbuzný p. m. r. Olič a můj otec v Radnicích, neboť Oliverius měl u sebe můj dopis. Zdá se tedy, že přece jen je pravdě nejbližší doměnka, že byl zajat ještě živý a teprve později popraven.“ J. Fingl.

Z Chmelného trhu.

CHMEL.

Žatec 12.VI.

V uplynulém týdnu byla situace na žateckém trhu chmelném nezměněná. Opětně byl zájem o levné druhy chmele za ceny kol 500.— Kč (na venkově i pod 500.— Kč), ale na druhé straně obchodovány také výběrové chmele, jejichž záznam jest 900 až 950.— Kč. Celkový týdenní obrat činil zase asi 200 centů, z čehož polovina koupena pro domácí potřebu a a polovina pro export. Při klidné tendenci je dnešní cenový záznam žateckého chmele nezměněný a pohybuje se v rozpětí

Kč 500.— až 85o.— za 50 kg.

Veřejná známkovna chmele v Žatci ověřila a vyexpedonala do dnes 172.254 cel. centů á 50 kg čisté váhy, což je již 95 proc. celkové loňské sklizně chmele na Žatecku.

Vzrůst chmele v důsledku tropického letního počasí je neobyčejně rychlý a bujný. Chmel dosahuje až 3/4 výše konstrukce a mnohde nasazuje obnoží. Ze škůdců stříká se proti peronospoře, kdežto výskyt mšic v důsledku stálého počasí se zmírnil.

Český odbor Jednoty chmelařské v Žatci.

CENY OBILÍ.

Záznam 14.VI. volyňské plodinové bursy.

Žito	zl.	23.—	za 100 kg
Pšenice	„	28.—	„
Ječmen	„	20.—	„
Oves	„	20.—	„
Hrečka	„	27.—	„
Proso	„	24.—	„
Řepák	„	—.—	„
Hrách	„	28.—	„
Seno	„	7.—	„
Mák	„	78.—	„
Jetel	„	—.—	„

210.

„Arture, neodjížděj,“ ozval se po dlouhé chvíli hrabě. „Zkus to, nedá-li se vše urovnat po dobrém.“

„Ne, strýčku,“ pronesl úsečně. „Zde není žádného rozporu, zde není žádného jiného východiště. Spoléham sám na sebe, a to bude nejlepší. Buď všechno získám, nebo všechno ztratím. Jako zahradník i já ti za všechno děkuji. Již se nepřijdu k tobě ani rozloučiti. Zbytečně bych tobě i sobě přidělával duševní zmatky. Snad se jednou veseleji setkáme a zachovej mi do té doby svoji lásku.“

Prudce se sehnul, políbil jeho ruku i ústa a vyšel dříve, než ho mohl zadržeti. Musil vyjíti, protože byl překonán pohnutím. V té chvíli cítil nesmiřitelnou nenávist k tetě a musil ven, aby ochladil svou rozpálenou hlavu. Chvatně šel ke starému pavilonu a když k němu došel, těžce na židli usedl. Vzpoměl si na krásné chvíle, které zde ztrávil, na počátek své lásky, která po prvé zde zaplanula a která se mu stala nejsvětějším a nejdražším citem. Jaké vzdušné zámky stavěl, nač se těšil, co očekával od budoucnosti! A zatím jak uboze vše se skončilo, jak hrubě a bezohledně nakládala teta s ním a s Miladou. Ano, nenávidí ji a těžko kdy se s ní ještě jednou setká ve svém životě. A kdyby ještě více ho pronásledovala, on neupustí, on přece

211.

dosáhne a musí dosáhnouti toho, po čem touží.

Chvatné kroky ho vytrhly z myšlenek. Vyskočil a spatřiv Miladu, běžel jí vstříc. Zůstala stát a když ji sevřel do náruče, položila hlavu na jeho rámeně a usedavě se rozplakala. Mimoděk i jemu se oči zalily, hned se však opanoval.

„Dost, již dost, Milado, čekají nás vážnější chvíle, než abychom marným steskem své síly podlamovali. Ať nás osud sebe více pronásleduje, nikdo nás nerozvede. Snad na čas podaří se jim nám život otráviti, ale navždy nás nic na světě nerozloučí. Chtěl jsem ti před odchodem říci, že nikdy žádná jiná mimo tebe nestane se mou ženou. Můžeš i ty mi slibiti, že vytrváš, že nikdy mě neopustíš?“

Bylo cosi slavnostího v jeho hlase, co osvěžilo její trpící duši.

„Neslibuj sám, nevíš, co se s tebou stane,“ pravila, potlačujíc vzlykot. „Ale já nikdy nezapomenu, čím jsi mi byl. A kdyby tě život donutil, abys po letech snad žádal zproštění svého slibu, najdeš mě vždy připravenou z plna srdce ti přáti štěstí s jinou.“

„Nemnož ještě ty má muka,“ žádal zoufale. „Což nechápeš jak trpím a jaká je mi hanba, že nikdo, ani ty, ani tvůj otec ne-

Adresa redakce a administrace: Kwasiłów na Wołyniu. Tiskne a vydává Vydavatelství a tiskárna „Hlas Volyně“ spol. s r. o. Odpovědný redaktor V. Perný. Roční předplatné 10 zl., čtvrtletně — 3 zl. Do zahraničí o 2 zl. 50 gr. ročně více. Cena inserátu: vel. 1/12 zadních stránek 6 zl. za jednou. V předu o 50% dráže. Při delší inserci značná sleva.